

Vägledning för svenska arter i
habitatdirektivets bilaga 2
NV-01162-10
Beslutad: 20 januari 2011

Cinnoberbagge

Cujujus cinnaberinus

EU-kod: 1086

Länk: Gemensam text (arternas namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#2

BESÖK: STOCKHOLM - VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
KIRUNA – KASERNGATAN 14
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 08-698 10 00
FAX: 08-698 14 80
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Biologi – ekologi

Länk: Gemensam text (biologi och ekologi)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#4

Livsmiljö

Cinnoberbagge är främst påträffad på asp i områden med en god kontinuitet av gamla, grova träd. Arten kan tillfälligt utnyttja andra trädslag, t.ex. ek, alm, björk, klibbal och ask – något enstaka fynd har fynd gjorts även på barrträd. Huvuddelen av de aktuella förekomsterna finns i områden av naturskogskaraktär, såväl öppna som slutna. I anslutning till dessa kärnområden har arten hittats på lämpligt substrat i brukad skog, främst på döda aspar som lämnats kvar på hyggen.

Förmodligen gynnades cinnoberbagge av skogsbränder i äldre tid, och brända träd tycks utöva en stark attraktion på arten vid äggläggning. Larverna hittas främst under barken på grova, nyligen döda aspar. Såväl stående träd som lågor utnyttjas. Enskilda träd kan endast utnyttjas under några få år. Larverna antas främst livnära sig på innerbarken, men kan förmodligen även uppträda som rovdjur.

Önskvärd naturlig stress och störning

Cinnoberbagge gynnas på lång sikt av skogsbrand och andra naturliga störningar som skapar förutsättningar för lövsuccessioner. Sannolikt har även strandskogar varit värdefulla habitat då översvämningar fungerade som en störningsfaktor som gynnar asp.

Reproduktion och spridning

Larvutvecklingen sträcker sig över minst två år och förpuppningen sker under eftersommaren eller tidigt på hösten. Den fullbildade skalbaggen sitter kvar under barken till nästa vår, då fortplantning sker.

Cinnoberbagge tycks ha en mycket begränsad spridningsförmåga trots relativt god flygförmåga.

Status

Länk: Gemensam text (status)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#6

Status och internationellt ansvar

- Sveriges rödlista 2010: Arten är klassad som Starkt hotad (EN).

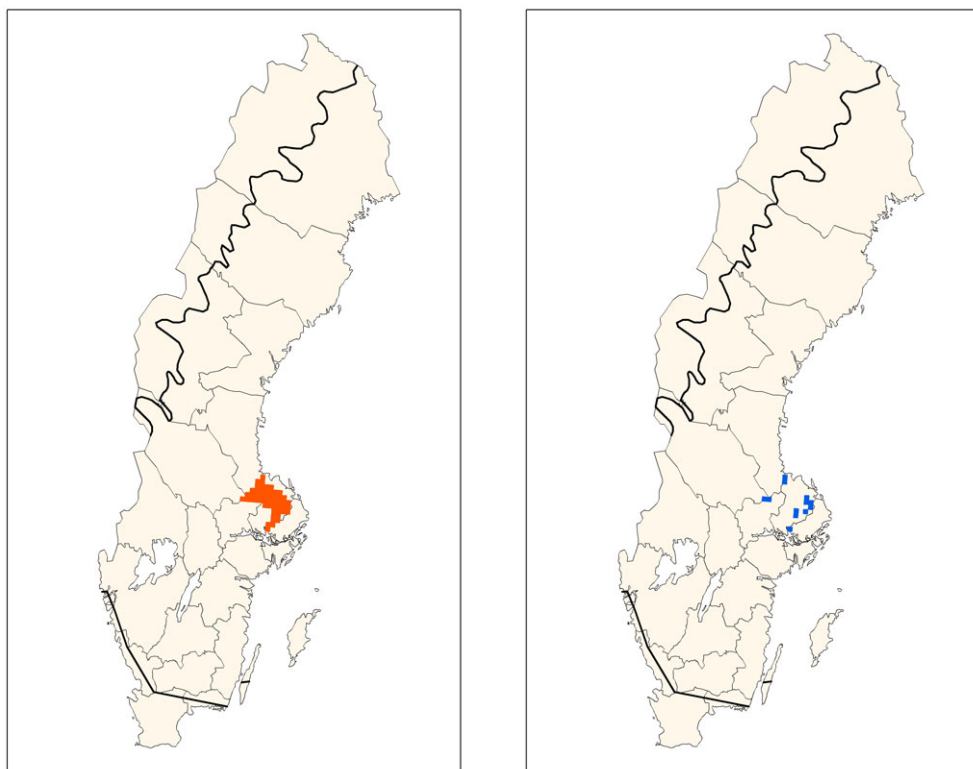
Rapporterad nationell bevarandestatus 2007

Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utpökade för arten (antal)		13		13
Utbredning				
Aktuellt värde (km ²)		5 101		0
Referensvärde (km ²)		12 001		0
Bedömning aktuell status		Dålig		
Bedömning trend		Försämring		
Population				
Aktuellt värde (enhet ¹)		12 - 25		12 - 25
Referensvärde (enhet ¹)		100		100
Bedömning aktuell status		Dålig		
Bedömning trend		Försämring		
Artens livsmiljö				
Bedömning aktuell status		Dålig		
Bedömning trend		Försämring		
Framtidsutsikt				
Bedömning aktuell status		Dålig		
Bedömning trend		Stabil		
Samlad bedömning				
Bedömning aktuell status		Dålig		
Bedömning trend		Försämring		

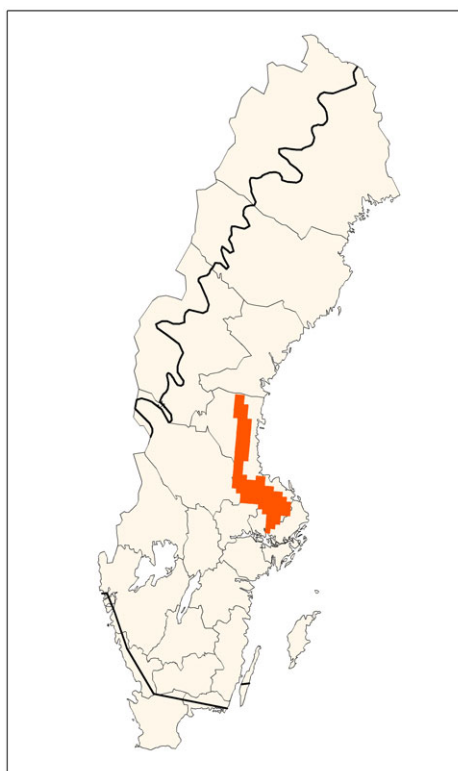
¹ Enhet för artens population är antal lokaler.

Kommentarer till rapporterade uppgifter

Referensvärdet för utbredningsområdet och populationsstorlek har satts så att arten ska ha sammanhållet utbredningsområde med starka populationer i östra Svealand och sydöstra Norrland

Figur 1. Svenskt utbredningsområde (till vänster) och förekomster (till höger).

Figur 2. Gynnsamma utbredningsområde i Sverige.

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#12

Hotbild

- Brand har gynnat förekomsten av död lövved och i många fall varit en förutsättning för uppkomsten lövskogar och lövrika skogar i Sverige. Den effektiva brandbekämpning har därmed minskat artens livsmiljö
- Regelbundna översvämningar i strandskogar främjar lövträd som asp. De vattenregleringar som nu minskar översvämningarna gynnar granen och utgör ett hot mot de lövrika strandskogarna vilket bland annat framförts när det gäller nedre Dalälven.
- Aspen är ett successionsträd och försvinner ofta ut ur bestånden på längre sikt även inne i reservat, om inte brand eller annan naturlig störning startar om successionsförloppet. I ett längre perspektiv kan även en sparad naturskog ha svårt att härbärgera en population av arten om inga störningar tillåts.
- Den stora älgstammen har haft en negativ inverkan på återväxten av asp, vilket har medfört att det bildats glapp i åldersklassfördelningen av asp över stora områden.

Bevarandeåtgärder

- Gångse åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus så att ingen försämringar för arten sker, (dvs att dess intressen respekteras i fysisk planering, tillståndsprövning, generell naturvårdshänsyn, förvaltning av skyddade områden, artskydd och uppföljning samt övervakning).
- Genomförandet av Åtgärdsprogram för skalbaggar på gammal asp.

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#16

- Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och den är inte en prioriterad art där.
- Arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Den ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 4 och betecknas med N i artskyddsförordningens bilaga 1.
- Vilt levande exemplar av arten är fredade enligt 1-4 stycket 4§ Artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att avsiktligt

störa, fånga eller döda arten, eller avsiktligt förstöra eller skada bo- och viloplatsen samt att skada eller samla in ägg.

- Vilt levande exemplar av arten omfattas av 23§ Artskyddsförordningen vilket innebär att det är förbjudet att förvara och transportera arten.

Bevarandemål och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#24

Förslag till mål (inte fastställda)

<i>Mål – utbredning & förekomst</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Utbredningsområdet för cinnoberbagge ska vara minst 12 001 km ² i boreal region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år

<i>Mål – population</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Det ska finnas minst XX individer av cinnoberbagge i boreal region.	Biogeografisk	Inventering. Sammanställning av fynddata.	Antal individer	Vart 6:e år
Cinnoberbagge ska finnas på minst 100 lokaler i boreal region.	Biogeografisk	Inventering. Sammanställning av fynddata.	Antal lokaler	Vart 6:e år
Det ska finnas XX individer av cinnoberbagge på lokalen YY.	Lokal	Aktivt eftersök av erfarna entomologer. Enligt BI-manual	Antal individer	Vart 6:e år, utsatta lokaler vart 3:e år

Mål – livsmiljö	Nivå	Metod	Mått	Frekvens
Det ska finnas minst XX km ² lämplig livsmiljö (mogen asprik naturskog) för cinnoberbagge i artens gynnsamma utbredningsområde / område YY.	Nationell / Område	Uppföljning av naturtyperna.	Antal km ²	Vart 6:e år
Det ska finnas minst XX döda aspstammar lämpliga som substrat för cinnoberbagge på lokalen YY.	Lokal	Substratinventering.	Antal stammar	Vart 6:e år, utsatta lokaler vart 3:e år
Det ska tillkomma minst 1 nyligen död grov asp lämplig som substrat för cinnoberbagge på varje lokal för arten / lokalen YY varje år.	Nationell / Lokal	Substratinventering.	Antal nyligen döda aspar	Vart 6:e år, utsatta lokaler vart 3:e år

Kommentarer

Minimnivån för uppföljning i skyddade områden är uppföljning av förekomst och livsmiljö vart 6:e år.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#30

Artvis litteratur

Baranowski, R. 1975. Några bidrag till kännedomen om coleopterfaunan vid nedre Dalälven 1. Ent. Tidskr. 96: 107–108.

Baranowski, R. 1980. Några bidrag till kännedomen om coleopterfaunan vid nedre Dalälven 2. Ent. Tidskr. 101: 36–36.

Baranowski, R. 1982. Några bidrag till kännedomen om coleopterfaunan vid nedre Dalälven 3. Ent. Tidskr. 102: 67–68

Ehnström, B. & Waldén, H. H. 1986. Faunavård i skogsbruket – Den lägre faunan. Skogsstyrelsen. p. 267.

Eriksson, P. 2000. Trädlevande skalbaggar vid nedre Dalälven. Entomologisk Tidskrift 121.

Eriksson, P. 2002. Metodik för inventering av vedlevande insekter. Rapport 5203. Naturvårdsverket.

Eriksson, P.& Jonsell, M. 2001. Inventering av trädinsekter vid nedre Dalälven. Rapport nr. 20. Upplandsstiftelsen.

Eriksson, P. 2006. Basinventering av cinnoberbagge, *Cucujus cinnaberinus* och aspbarkgnagare, *Xyletinus tremulicola* år 2006. Rapport 2006:28. Upplandsstiftelsen, Uppsala.

Eriksson, P. 2007. Åtgärdsprogram för skalbaggar på gammal asp. Naturvårdsverket, Stockholm. Remissversion.

Lundblad, O. 1943. Några skalbaggsfynd. Ent. Tidskr. 64: 177–184.

Lundblad, O. 1950. Studier över insektfaunan i Fiby urskog. K. Sv. Vet. Ak:s avh. i naturskyddsärenden nr. 6: 78–79.

Palm, T. 1940–42. Über die Entwicklung und Lebensweise einiger wenig bekannten Käferarten im Urwaldsgebiete am Fluss Dalälven. III. Opusc. ent. 5–7: 21–26.

Palm, T. 1956. Anteckningar om svenska skalbaggar XI. Ent. Tidskr. 77: 60.

Palm, T. 1959. Die Holz- und Rindenkäfer der süd- und mittelschwedischen Laubbäume. Opusc. ent. Suppl. XVI: 260.

Palm, T. 1962. Anteckningar om svenska skalbaggar XV. Ent. Tidskr. 83: 180.

Palm, T. 1982. Förändringar i den svenska skalbaggsfaunan. Ent. Tidskr. 103: 28.

Saalas, U. 1917. Die Fichtenkäfer Finnlands 1. Ann. Acad. Scient. Fenn. Ser.A: 8, 514–515. Helsingfors.

Länkar

Ehnström, B. 1999. *Cucujus cinnaberinus*, cinnoberbagge. Artfaktablad. Artdatabanken, SLU, Uppsala. http://www.artdata.slu.se/rodlista/Faktablad/cucu_cin.PDF

Kontaktuppgifter

Jonas Sandström
jonas.sandstrom@artdata.slu.se
018-67 25 47

ArtDatabanken
Bäcklösavägen 10
Box 7007
750 07 Uppsala